

Warszawa, dnia 27 lipca 2017 r.

Sygn. akt VI Ka 114/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda

Sędziowie: SO Ludmiła Tułaczko

SO Maciej Schulz (spr.)

protokolant: sekretarz sądowy Marta Piotrowska

przy udziale prokuratora Michała Chałubińskiego

po rozpoznaniu dnia 27 lipca 2017 r. w Warszawie

sprawy J. D., syna J. i S., ur. (...) w W. oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 24 października 2016 r. sygn. akt III K 974/14

uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. postępowanie przeciwko J. D. umarza; kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

SSO Ludmiła Tułaczko SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSO Maciej Schulz

Sygn. akt VI Ka 114/17

UZASADNIENIE

J. D. został oskarżony o to, że w dniu 16 listopada 2012 roku w W. przy ul. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. (...) w zakresie posiadanego majątku w ten sposób, że złożył fałszywe oświadczenie przed ww. pracownikiem i wypełnił formularz oświadczenia o stanie majątkowym zawierający pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, przewidziane w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej w art. 57 ust 3c w zw. z art. 107 ust. 1 i 5b pkt 20 i art. 107 ust. 5c, zatajając posiadanie pojazdu marki V. (...), rok produkcji 1997, nabytego w dniu 11 sierpnia 2012 roku oraz posiadanie pojazdu marki V. (...), rok produkcji 1991, nabytego w dniu 5 lipca 2006 roku, czym doprowadził OPS do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wypłatę zasiłków i świadczeń socjalnych w łącznej kwocie 6450,23 złotych, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 24 października 2016 roku w sprawie o sygn. akt III K 974/14 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie oskarżonego J. D. uniewinnił od popełnienia zarzuczonego mu czynu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł prokurator i zarzucił w niej błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na dowolnej ocenie dowodów poprzez oparcie

wyroku na wyjaśnieniach J. D. oraz członków jego rodziny i niesłusznym przyjęciu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do tego, że oskarżony J. D. nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego pozwala na przyjęcie odmiennego wniosku, a nadto naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez ocenę noszącą cechy dowolności, gdy dowody i zasady doświadczenia życiowego wskazują, że brak było przesłanek do uniewinnienia J. D.. W konsekwencji prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora została uwzględniona o tyle, że skutkowałą uchyleniem zaskarżonego wyroku. Sąd Odwoławczy uznał jednak, że stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez oskarżonego J. D. jest znikomy i z tego względu postępowanie umorzył w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.

Na wstępie należy przyznać rację prokuratorowi – czyn popełniony przez J. D. niewątpliwie nosi znamiona czynu zabronionego, o którym mowa w art. 233 § 1 i § 6 k.k. Wypełniając oświadczenie o stanie majątkowym w dniu 16 listopada 2012 roku (k. 15-16) wiedział z pewnością, że jest właścicielem pojazdu V (...) z roku 1991, jak sam bowiem wyjaśnił – przed wypełnieniem oświadczenia pokazał ten samochód świadkowi A. S.. Miała ona powiedzieć mu, że tak stary samochód o niskiej wartości nie będzie brany pod uwagę przy przyznawaniu zasiłków z Ośrodka Pomocy Społecznej, co oskarżony błędnie zinterpretował jako „przyzwolenie” na pominięcie w oświadczeniu majątkowym tego pojazdu. Intencją pracowniczki socjalnej było zaś, jak rozumie to Sąd Odwoławczy, podkreślenie, że wpisanie starego pojazdu w oświadczeniu majątkowym prawdopodobnie nie będzie podstawą do odmowy przyznania wnioskowanych zasiłków, tj. nie zmieni w istotny sposób zapatrywania organu na stan majątkowy oskarżonego.

Wobec powyższych okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że czyn oskarżonego, polegający na niewypisaniu w oświadczeniu majątkowym samochodu marki V (...) z roku 1991 roku charakteryzował się znikomym stopniem społecznej szkodliwości, gdyż, co wynikało z zeznań A. S., rzetelne sporządzenie tego oświadczenia przez oskarżonego najprawdopodobniej nie miałyby wpływu na przyznanie mu wnioskowanych zasiłków, albowiem pojazd ten nie przedstawiał większej wartości (400 zł zdaniem oskarżonego, wartość szacunkowa – 2600 zł, wartość z umowy sprzedaży z 6.10.2013 roku – 900 zł -k.26), zaś oskarżony miał rodzinę wielodzietną. Podobnie ocenić należy niewykazanie w oświadczeniu posiadania samochodu marki V (...) . Jeżeli chodzi o ten drugi samochód to zarówno oskarżony, jak i świadek D. D. wskazywali, że był to samochód należący do świadka, który jest synem oskarżonego. Oskarżony został „dopisany” do umowy już po jej sporządzeniu w celu uzyskania zniżek na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej. Niezależnie od rozważań Sądu I Instancji dotyczących własności w/w pojazdu w świetle przepisów prawa cywilnego oskarżony widniał, jako właściciel tego pojazdu w urzędowych dokumentach, dlatego też w ocenie Sądu Odwoławczego winien był wykazać posiadanie tego pojazdu w przedmiotowym oświadczeniu. Tym bardziej, że jak wynikało z jego wyjaśnień użytkował w/w pojazd razem z synem.

Uznając dany przypadek za charakteryzujący się znikomym stopniem społecznej szkodliwości czynu, sąd powinien go konkretnie ocenić, uwzględniając ustawowe kryteria wskazane w art. 115 § 2 k.k. Nie powinna to być tylko ocena ogólna bez odwołania się do kryteriów przedmiotowych i podmiotowych (zob. wyrok SN z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV KK 44/06, OSNwSK 2006, poz. 882; wyrok SN z dnia 12 lipca 2006 r., II KK 386/05, OSNwSK 2006, poz. 1402; wyrok SN z dnia 12 grudnia 2006 r., IV KK 395/06, OSNwSK 2006, poz. 2413). Wskazane w art. 115 § 2 k.k. kryteria stopniowania społecznej szkodliwości czynu obejmują rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków (charakter przedmiotowy), postać zamiaru, motywację sprawcy (charakter podmiotowy), rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Należy je oceniać w całości, wszystkie bowiem mają odpowiednie znaczenie – zarówno okoliczności przedmiotowe, jak i podmiotowe (por. postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2008 r., V KK 416/07, OSNKW 2008, nr 5, poz. 36). Można stanowczo stwierdzić, że swoim czynem oskarżony nie wyrządził żadnej szkody, zwłaszcza majątkowej, gdyż można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że przyznaną pomoc materialną otrzymałby także w sytuacji właściwego wypełnienia oświadczenia majątkowego. Dobrem naruszonym wskutek tego czynu była wiarygodność ustaleń dokonanych w postępowaniach przewidzianych na podstawie ustawy, jednak

biorąc pod uwagę okoliczności popełnienia tego czynu – naruszenie to nie było doniosłe i, jak się zdaje, nie niosło za sobą znaczących konsekwencji. Z wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadków A. i M. D. wynikało, że błędnie zrozumiał on ustne „pouczenie” pracownicy socjalnej A. S. i w konsekwencji mylnie twierdził, że nie ma obowiązku wpisywania w oświadczeniu majątkowym posiadanego pojazdu. Naruszył tym samym ustawowy obowiązek, jednak, co należy ponownie podkreślić, nie miało to doniosłego znaczenia dla postępowania toczącego się na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Natomiast jeżeli chodzi o samochód V. (...) to oskarżony uznał, że nie ma obowiązku wpisywania tego samochodu do oświadczenia gdyż pomimo zapisu w dowodzie rejestracyjnym, był on przekonany, że w rzeczywistości samochód ten stanowił własność jego syna. Za znikomością czynu przypisanego oskarżonemu przemawia także niewielka wartość obydwu pojazdów, która nie miała wpływu na ocenę sytuacji majątkowej oskarżonego.

Konkludując powyższy wywód, w ocenie tutejszego Sądu społeczne poczucie sprawiedliwości nie ma przemawia za ściganiem i karaniem sprawcy czynu tak nieznaczącego, jak popełniony przez J. D.. Z pewnością czyn ten naruszył przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz kodeksu karnego jednak nie naruszył istotnych wartości społecznych w stopniu wyższym niż znikomy. Samo formalne naruszenie przepisu nie jest wystarczające do przypisania odpowiedzialności karnej. Dla uznania jakiegoś czynu za przestępstwo konieczne jest wykazanie, że narusza on istotne wartości społeczne stając się przez to czynem karygodnym (postanowienie SN z 20.06.2006 r., II KK 242/05, LEX nr 193048). Czyn popełniony przez J. D. takim nie był.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

SSO Ludmiła Tułaczko	SSO Agnieszka Wojciechowska- Langda	SSO Maciej Schulz
----------------------	--	-------------------